

Reprezentativnost organizacij evropskih socialnih partnerjev: tekstilni in oblačilni sektor

Povzetek

Uvod

Namen te študije je zagotoviti potrebne informacije za spodbuditev sektorskega socialnega dialoga v tekstilnem in oblačilnem sektorju. Z nizom študij reprezentativnosti Evropske opazovalnice industrijskih odnosov (EIRO), izvedenih na zahtevo Evropske komisije, se poskušajo opredeliti reprezentativna združenja socialnih partnerjev, s katerimi se je treba posvetovati na podlagi določb Pogodbe o delovanju Evropske unije (PDEU). V študiji so tako opredeljene pomembne nacionalne organizacije socialnih partnerjev v tekstilnem in oblačilnem sektorju na podlagi pristopa od zgoraj navzdol (seznam članov evropskih združenj) in pristopa od spodaj navzgor prek nacionalnih korespondentov iz Evropske opazovalnice industrijskih odnosov (EIRO).

Učinkovitost evropskega socialnega dialoga je odvisna od reprezentativnosti pomembnih nacionalnih akterjev iz sektorja – v evropskem socialnem dialogu lahko sodelujejo samo dovolj reprezentativna združenja.

Nacionalno združenje se šteje za pomembno sektorsko interesno združenje, če izpolnjuje naslednja merila: a) področje delovanja združenja je povezano s sektorjem; b) združenje redno sodeluje pri panožnih kolektivnih pogajanjih in/ali je včlanjeno v katero od pomembnih evropskih interesnih združenj.

Evropsko združenje se šteje za pomembno sektorsko interesno združenje, če ga je Komisija uvrstila na seznam interesnih organizacij, s katerimi se je treba posvetovati v imenu sektorja na podlagi člena 154 PDEU, in/ali sodeluje v evropskem sektorskem socialnem dialogu in/ali je zahtevalo posvetovanje na podlagi člena 154.

Opredelitev sektorja

Tekstilni in oblačilni sektor je za namene te študije opredeljen v smislu Statistične klasifikacije gospodarskih dejavnosti v Evropski skupnosti (NACE) (Rev. 2), da se

zagotovi mednarodna primerljivost ugotovitev. Natančneje, ta sektor je označen s kodama NACE 13 (proizvodnja tekstilij) in 14 (proizvodnja oblačil).

Gospodarsko ozadje

EU 27 je največji trg tekstilnih izdelkov in oblačil na svetu, druga največja izvoznica tekstila in tretja največja izvoznica oblačil na svetu. Sektor obsega približno 4,5 % proizvodnje EU in 7,5 % delovnih mest v proizvodnji – več kot dva milijona zaposlenih v letu 2011.

Značilnosti zaposlovanja

Proizvodnja oblačil je najpomembnejša dejavnost v smislu zaposlovanja, saj zagotavlja 1,3 milijona delovnih mest. Več kot dve tretjini zaposlenih v tekstilnem in oblačilnem podsektorju sta stari med 25 in 49 let, ženske pa obsegajo 71 % delovne sile. Večina podjetij v sektorju je mikropodjetij – več kot 85 % jih zaposluje manj kot deset ljudi. Povprečne letne izgube delovnih mest so v zadnjih letih skupaj znašale približno 120 000 delovnih mest – 5-odstotni letni upad. Ta se je v letu 2010 povečal na 7 %. Vendar se povprečna izguba delovnih mest v zadnjem času upočasnjuje, tako da je v letu 2011 znašala samo 2 %.

Najnovejši razvoj dogodkov

Tekstilni in oblačilni sektor je bil v postopku prestrukturiranja že pred začetkom krize, kar so spodbudili naslednji dejavniki: spreminjajoče se povpraševanje potrošnikov, tehnološki napredek, povišanje proizvodnih stroškov, povečanje kupne moči prodajalcev na drobno in okoljska vprašanja.

Ker ima ta delovno intenzivni sektor nižjo dodano vrednost na zaposlenega kot številne druge dejavnosti, se spopada s precejšnjo konkurenco gospodarstev z nizkimi proizvodnimi stroški, nanj pa vpliva tudi liberalizacija mednarodne trgovine.

Evropska industrija se je zato močno usmerila v podizvajanje ali selitev v poceni države, rezultat tega pa so zmanjševanje kvalificirane delovne sile in vse hitreje tehnološke spremembe.

V 16 državah, zajetih s to študijo, se je število podjetij v sektorju med letoma 2001 in 2011 zmanjšalo, posledično pa se je zmanjšalo tudi število delovnih mest. Na Češkem, v Latviji, na Slovaškem in v Španiji se je število delovnih mest zmanjšalo kljub povečanju števila podjetij. Delež zaposlenih v sektorju je med letoma 2001 in 2011 ostal stabilen v vseh državah razen v Avstriji (kjer se je z 69 % v letu 2001 povečal na 94 % v letu 2010) ter na Madžarskem in Švedskem (kjer je ostal stabilen pri 100 %). Število delovnih mest se je od leta 2001 do leta 2011 povečalo samo v Luksemburgu. Skupaj je od leta 2008 do zadnjega četrletja 2010 v sektorju je bilo ukinjenih 644 500 delovnih mest.

Zastopanje interesov na nacionalni ravni

Sindikati

Število aktivnih članov sindikatov je v Evropi zelo različno, od več kot 2,2 milijona članov sindikata IG Metall v Nemčiji do le nekaj deset članov sindikata PSPKM v Grčiji. Skupaj je bilo opredeljenih 76 panožnih sindikatov, ki so izpolnjevali merila za vključitev v študijo reprezentativnosti. V 33 % držav imajo samo en panožni sindikat. Po dva panožna sindikata imajo v 15 % držav in po tri v 22 % držav. Štiri panožne sindikate ali več imajo v 30 % držav. To kljub prevladujočemu pluralističnemu povezovanju zaposlenih kaže splošno razdrobljenost.

Organizacije delodajalcev

Skupaj je bilo v 22 državah opredeljenih 52 panožnih organizacij delodajalcev. Vse te organizacije so članice združenja delodajalcev na evropski ravni, EURATEX. Ciper, Irsko, Luksemburg, Malta in Slovaška nimajo panožnih združenj delodajalcev, v Estoniji, Latviji in na Poljskem pa panožne organizacije ne sodelujejo pri kolektivnih pogajanjih. Po eno organizacijo delodajalcev imajo v desetih od 22 držav s takimi organizacijami. Po dve organizaciji delodajalcev imajo v sedmih državah, po tri v eni (Belgiji) in po štiri v štirih državah. Pluralistično povezovanje je manj razširjeno v organizacijah delodajalcev kot v sindikatih.

Kar zadeva sodelovanje v javni politiki, se javni organi posvetujejo z 89 % organizacij delodajalcev, za katere so na voljo zadevni podatki. Posvetovanja z organizacijami delodajalcev potekajo v vseh državah (v katerih obstajajo) razen v Grčiji, čeprav ta praksa v nekaterih državah ni sistematična.

Kolektivna pogajanja

Pokritost s kolektivnimi pogajanja je v EU zelo polarizirana. Medtem ko deset od preučenihih držav dosega visoke stopnje pokritosti s kolektivnimi pogajanja (več kot 80 %), ta stopnja v osmih državah ni več kot 20-odstotna.

Evropska raven interesnega zastopanja

Organizaciji iz tekstilnega in oblačilnega sektorja, ki ju je Evropska komisija uvrstila na seznam organizacij socialnih partnerjev, s katerimi se je treba posvetovati na podlagi člena 154 PDEU, sta zveza IndustriALL Global Union in Evropsko združenje za tekstilno in oblačilno industrijo (EURATEX).

IndustriALL je članica Evropske konfederacije sindikatov (ETUC), zastopa pa 194 nacionalnih organizacij in 7 314 027 delavcev iz 39 evropskih držav. Ima 47 neposrednih članov v tekstilnem in oblačilnem sektorju, od tega jih 45 sodeluje pri panožnih kolektivnih pogajanjih, ter pokriva 24 od 26 držav, v katerih delujejo panožni sindikati.

EURATEX, katerega združenja na ravni držav članic zastopajo več kot 180 000 podjetij in več kot 1,8 milijona delovnih mest, je del Zveze za konkurenčno evropsko industrijo (Alliance for a Competitive European Industry). Ima 25 neposrednih članov, od tega jih 23 sodeluje pri panožnih kolektivnih pogajanjih, in pokriva 20 od 22 držav, v katerih delujejo panožne organizacije delodajalcev.

Sklepne ugotovitve

Analizi tekstilnega in oblačilnega sektorja v EU 27 od zgoraj navzdol in od spodaj navzgor sta pokazali, da je treba zvezo IndustriALL in združenje EURATEX šteti za najpomembnejša predstavnika zaposlenih in delodajalcev na ravni EU, zato se je treba z njima posvetovati na podlagi določb PDEU, zlasti ker na nobeni strani sektorja ni bilo mogoče najti drugih evropskih akterjev s primerljivo pokritostjo.

Dodatne informacije

Poročilo *Reprezentativnost organizacij evropskih socialnih partnerjev: tekstilni in oblačilni sektor* je na voljo na spletnem naslovu <http://www.eurofound.europa.eu/eiro/studies/tn1302024s/index.htm>.

Za več informacij se obrnite na Camillo Galli da Bino, uradnico za informiranje, na elektronskem naslovu gdb@eurofound.europa.eu